СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 286. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 9-го ГРУДНЯ 1948. No. 286. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 9, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 / 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

КОДОВЕ ПИСЬМО АМЕРИКИ БУЛО ЗНАНЕ ЧУЖИМ ДЕРЖАВАМ ПЕРЕД ВІЙНОЮ

Комісія неамериканських діянь палати репрезентантів, яка провірює копії документів, забраних з кількох департаментів для передачі совєтським шпигам і перховані Витакером Чемберсом на мікрофільмі на своїй фармі, прийшла до висновку, що при допомозі виданих документів чужинні держави ще перед війною, а це в рр. 1937-1938 найшли спосіб відчитування американського тайного письма, вживаного для пересилання телеграфічних вістей з Вашингтону до дипломатів в чужинних державах. Тому, що це сталося ще перед тим, заки Росія увійшла в союз з Гітлером, є здогад, що знання тайного американського коду прислужило союзу Гітлера зі Советами, і що Совети видали цю тайну Німеччині, а Німеччина Японії.

Підчас допитів виявлено, що високий урядовець департаменту стейту в тому часі, Алджер Гіс, поробив власноручні записки на деяких забраних з департаменту стейту документах. Теперішні урядовці ствердили, що вісті, які при допомозі тих документів мали бути передані Советам, є першокласними тайнами, які мусять бути пильно бережені, щоб не наражати Америку на небезпеку зі закордону. Колишній підсекретар стейту Сомнер Велес стверджує, що ще й тепер оприлюднення тих документів становить небезпеку для Америки.

Карл Мундт, діючий голова комісії неамериканських діянь виявив, що комісія є на сліді зрадливої діяльности двох колишніх важливих федеральних урядовців, яких імена досі не були згадані.

Міжтим у Ню Йорку велика федеральна судейська лава веде дальше тайне слідство над мікрофільмою та переслухує свідків, а саме Витакера Чемберса, колишнього посередника між совєтськими шпигами й федеральними урядовцями й Алджера Гіса, який, як твердить Чемберс, передав йому копії різних документів, включаючи й мікрофільму. Судейська лава шукає підстави для обвинувачення когось з них в шпигунстві. Чемберс, виходячи зі судової кімнати переслухань, пояснив кореспондентам, що він не мав при собі фільми впродовж десять літ і тому давніше про неї не згадував. Коли ж він цю фільму дістав у свої руки, він сховав її в гарбуз зо страху, щоб Гісові агенти її не викрали.

Досі не виявлено, чи які копії документів дісталися в руки Совєтів.

ЖИДІВСЬКА КАМПАНІЯ НА 12 ДНІВ.

Від найближчої пятниці Федерація Жидівських Чоловіколюбних Організацій вишле 12,000 добровільних працівників для зібрання в самім Ню Йорку $16,500,000 на різні жидівські харитативні цілі. Кампанію почнуть сніданням в готелі Комодор, на якому зявляться 500 провідників в бизнесі й громадських організацій, щоб висухати інструкцій, як переводити кампанію. На сніданні дістануть медалі 150 людей, які працювали на громадському полі по 25 років і більше.

СЕКРЕТАР МАРШАЛ ПЕРЕБУВ ОПЕРАЦІЮ.

Вашингтон.—Секретар стейту Джордж К. Маршал піддався операції на нирки в військовім шпиталі Валтера Ріда. Кажуть, що йому вирізали одну нирку. Хоч йому минає 67 літ життя, він почувається добре. Він мав піддатися цій операції ще минулого літа, одначе з огляду на конференцію в Парижі, мусів цю справу відложити. Мабуть його здоровя було причиною поголосок, що він має намір уступити зі становища секретаря стейту. Тепер відновлено ці поголоски наново. Уступлення залежатиме від швидкости видужання після операції.

ЗА ДАЛЬШУ ПІДВИШКУ ПОШТОВИХ ОПЛАТ.

Вашингтон. — Біжучий фіскальний рік закінчиться дефіцитом понад пів більйона долярів у поштовому департаменті, як це виказує генеральний почтмайстер Джесі М. Доналдсон. Він відбув конференцію з президентом Труманом і після того виявив, що нема іншої ради, як домагатися від конгресу підвишки поштових оплат. Він має вже готовий плян. Мають бути підвищені оплати за всі роди поштових пересилок, за вимком листів.

ЯЙЦЯ ВПАЛИ НА ЦІНІ.

Ню Йорк. — Ціна яєць впала знову по 2–3 центи від тузина впродовж двох днів, як це оповіщує Меркантил Ексчейндж, яка управильнює ціну цього продукту. Яйця Ч. 1 впали на 18 центів впродовж останніх трьох тижнів. В половині листопада продавали тузин по 73 центів, тепер продають уже по 55 центів.

„ПРОСТІ" ВОЯКИ ЗАСІДАТИМУТЬ У ВІЙСЬКОВИХ СУДАХ.

Вашингтон. — Від 1 лютого увійде в життя новий підручник для полевих судів армії. У ньому пороблено різні зміни, між ін. таку, що на підставі поборового закона з 1948 р. прості вояки, будуть засідати в судейських радах разом з офіцирами. Це причиниться до більшого довіря вояків до безсторонности полевих судів.

ПЛЯНУЮТЬ ПІДВИШКУ ПЛАТНІ ДЛЯ ЧЛЕНІВ КАБІНЕТУ.

Вашингтон. — Двопартійна кампанія переводиться в конгресових колах за підвишку платні для членів міністеріяльного кабінету, а в парі з тим і для інших високих урядовців, які мають відповідальні становища. Усіх таких урядовців нараховують 218. Президент підтримує цю пропозицію, щоб утримати на відповідальних становищах талановитих людей, яких заманюють підприємства й банки до себе високими платнями.

Американські кораблі можуть бути виключені від перевозу матеріялів ЕКА.

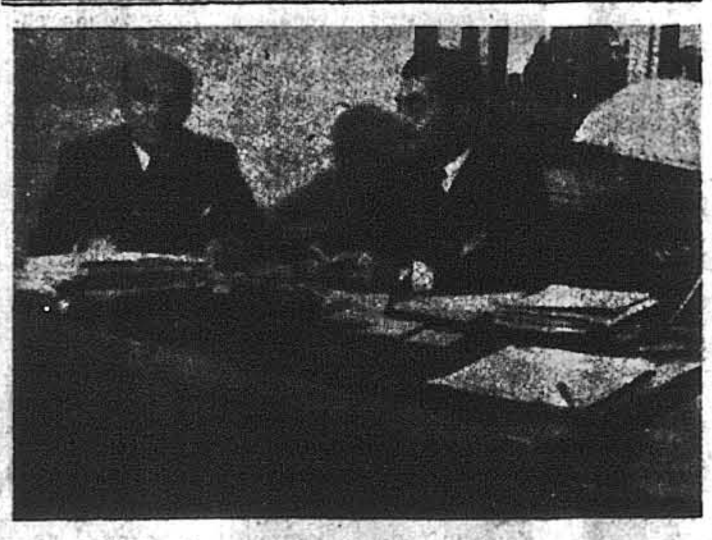
Вашингтон, 7 грудня. — Пол Гофман, директор Економічної Адміністрації для допомоги Европі на підставі Пляну Маршала, виявив, що американські кораблі можуть стратити дотеперішній бизнес у перевоженні матеріялів і продуктів на відбудову европейських держав тому, що вони побирають завеликі оплати від перевозу. На підставі умови з ЕКА корабельні підприємства Америки мають діставати до перевозу половину матеріялів, якщо подадуть нижчу ціну ніж закордонні перевозові підприємства. Цю осторогу післав Гофман до спільної конгресової комісії закордонної допомоги на руки сенатора Стайлса Бриджеса.

ВАРБУРГ КРИТИКУЄ ЗАКОРДОННУ ПОЛІТИКУ АМЕРИКИ

Провиденс, Р. Ай. — „Це правда, що в Берліні ми зустрінулися з важкою ситуацією, одначе справжні трудноці не лежать у Берліні, а в Вашингтоні" — твердив Джеймс П. Варбурґ, банкер, економіст і автор, на зібранні Ради Світових Справ. Він скритикував теперішню політику Вашингтону як таку, що веде до війни, бо вона звернена проти країни й доктрини. Він радить змінити цей напрям, [illegible] нього перемінити Обєдинані Держави на світовий уряд. Комунізм треба поборювати економічною відбудовою і спільною справедливістю. Варбурґ радить теж забрати війська з окупованої Европи, а заключити три-державний договір Росії, Америки й Великобританії з гарантією невтральности европейського континенту.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПРОТИ ПОСТАЧАННЯ ГРОШЕЙ ДЛЯ ЕКСПЛУАТАЦІЇ НАФТИ В ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ

Буенос Айрес. — Підчас недавної конференції чужинної служби Злучених Держав у Ріо де Жанейро виявлено, що Злучені Держави не будуть давати дальших позичок на експлуатацію нафти в державах Південної Америки. Це сталося тому, що за прикладом Венесуелі різні республики хочуть перевести удержавлення нафтових піль. У конференції брали участь економічні урядовці американських амбасад з цілої Західної півкулі. Конференція в Ріо відбулася в перших днях листопада.

Місія ЗУАДКомітету в Европі, під керівництвом адвоката Романа І. Смука, розгортає широку діяльність в справі якнайкращого використання нового американського іміграційного закону для українських скитальників. На фотографії: адв. Р. Смук (зліва) з керівником европейського представництва американської урядової Переселенчої Комісії, Мр. Скводріці, в бюрі цього останнього.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ГОТОВІ ДО ПЕРЕГОВОРІВ В СПРАВІ МИРНОГО ДОГОВОРУ З АВСТРІЄЮ

Вашингтон. — Департамент стейту повідомив австрійський уряд, що Злучені Держави вповні приготовані до віднови дискусії над заключенням мирового договору з нею. Це повідомлення дістав австрійський посол д-р Людвиг Клайнвехтер, який перед тим самий зажадав переговорів для заключення миру. Такі домагання вислав був австрійський представник теж до інших окупаційних держав, а саме до Великобританії, Франції й Совєтів.

В Советах переконані про неминучість війни і поразку Советів

СОВЄТСЬКІ ВТІКАЧІ ПРО НАСТРОЇ В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ

Франфутр над Майном, Німеччина, 8 грудня. Два офіцери совєтської авіяції, Петро Пірігов і Анатоль Барсов, які недавно втекли літаком [illegible] вчора кореспондентам, що нарід в Совєтському Союзі переконаний, що третьої світової війни не пощастить оминути та що в цій війні большевизм буде остаточно розгромлений, як розгромлено націзм в минулій війні. Вони вважають, що таке переконання тепер ще тільки скріпляють успіхи західної транспортової авіяції в боротьбі проти совєтської блокади Берліна. Совєтські офіцери стверджують, що совєтська авіяція дуже далеко відстає від західної, як щодо виряду, так і персоналу. Вони дальше заявили, що переконання про неминучість війни між Америкою і Советами було теж причиною їхньої втечі, хоча безпосередньо заохотили їх до того повідомлення „Голосу Америки" про втечу Косенкіни зі совєтського посольства в Ню Йорку.

КОМІТЕТ О.Д. ЗАСУДИВ СОВЄТІВ В СПРАВІ ЗАБОРОНИ ВИЇЗДУ ЖІНКАМ

Париж, 8 грудня. Правний Комітет Генеральної Асамблеї О.Д. прийняв вчора більшістю 26 голосів проти 6 та при 6 здержаних чілійську резолюцію, засуджуючи поступування совєтського уряду, що заборонив виїзд з країни жінкам, які вийшли замуж за чужоземних чоловіків. В резолюції сказано, що совєтське поступування заперечує елементарні людські права та не є згідне з чартером О.Д. Резолюція тепер мала б піти під голосування Генерально Асамблеї, на що вже навряд чи вистачить часу, бо сесія має бути відрочена до квітня вже в цю суботу.

СЕСІЯ ЕКЗЕК. КОМІТЕТУ І.Р.О. В РИМІ

ОРГАНІЗАЦІЯ СПОДІЄТЬСЯ ПЕРЕСЕЛИТИ 800,000 СКИТАЛЬНИКІВ

Рим, 8 грудня. Італійський міністер закордонних справ, граф Карльо Сфорца, відкрив тут вчора вранці другу сесію екзекутивного комітету міжнародної Організації для Збігців (ІРО). Після полудня відбулося перше ділове засідання, в якому взяли участь представники Австралії, Бельгії, Британії, Венесуелі, Злуч. Держав Америки, Канади, Китаю, Норвегії і Франції, ІРО сподієтьєя, що до вигаснення її мандату в червні 1950 року, вона зможе переселити на постійне всіх 800,000 европейських скитальників. Вже пороблено заходи для переселення 620,000. Америка приймає 205,000, Австралія може прийняти дальших 200,000 а 220,000 приймуть країни Південної Америки.

П-НІ РУЗВЕЛТ ПРО ЗНАЧЕННЯ ДЕКЛЯРАЦІЇ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ

Париж, 8 грудня. П-ні Елінор Рузвелт висловила вчора своє переконання, що Декларація Прав Людини, текст якої вже прийнятий Соціяльним Комітетом та яка ще дожидає свого затвердження Генеральною Асамблеєю, може матиє рішальне значення для дальшого розвитку суспільного життя. Вона переконана, що вістки про ці права не закриє перед народом ніяка залізна заслона.

О.Д. ПРИЙНЯЛО ЕСПАНСЬКЕ ЯК ТРЕТЮ „ДІЛОВУ МОВУ"

Париж, 8 грудня. Країни Південної Америки, після дворічної кампанії, досягнули вчора кінцеву перемогу, як еспанську мову прийнято як третю „ділову мову" Генеральної Асамблеї О.Д., не зважаючи на зв'язані з цим кошти. Тим самим Асамблея матиме тепер п'ять „говорених мов" (англійську, французьку, еспанську, російську і китайську) та три „ділові мови" (англійську, французьку та еспанську).

РІШАЛЬНІ БОЇ В КИТАЮ

Нанкінг, 8 грудня. З поінформованих військових джерел заявляють, що на південь від Сучова тепер ведуться рішальні бої між останніми трьома урядовими арміями та комуністичними військами, командування яких мало кинути в ці бої всі свої регулярні сили.

МАСОВА ВТЕЧА НІМЦІВ З-ПІД СОВЄТІВ

МІСЯЧНО ВТІКАЄ 25,000 ДО 45,000; ГЕН. КЛЕЙ ПРО МАЙБУТНЮ ЗАХІДНО-НІМЕЦЬКУ ДЕРЖАВУ.

Берлін, 8 грудня. — Згідно з урядовими американськими й британськими повідомленнями, 25 до 45 тисяч німців кожного місяця втікають зі совєтської в західні зони. Американський військовий губернатор Німеччини, ген. Л. Д. Клей, вчора на пресовій конференції потвердив ці урядові дані, стверджуючи, що в останніх місяцях кількість німецьких втікачів в американську зону виносила 20 до 30 тисяч, а 5 до 10 тисяч німців втікали до британської зони. В ці числа не враховані самі совєтські політичні й військові дезертири, кількість яких теж йде в десятки тисяч. Згідно з вислідом доходжень, більшість цих людей втікає від совєтського терору та від нужди. Ген. Клей на цій же конференції висловив деякі думки на тему майбутньої західно-німецької держави, конституцію якої підготовляють відповідні німецькі комісії та спеціялісти. Ген. Клей заявив, що західні союзники погодяться на проект конституції тільки тоді, якщо вона передбачуватиме німецьку державу з федеративним характером. Він, при цьому [illegible] бачуться творення будьякої німецької збройної сили, ані теж централізованої поліції, за вимком митної сторожі та центрального бюра кримінальної поліції. На закінчення ген. Клей щераз ствердив, що американці не вступляться з Берліна.

БЕРЛІНСЬКІ РОБІТНИКИ РИСКУЮТЬ ЖИТТЯМ, АЛЕ ВТІКАЮТЬ ВІД СОВЄТІВ.

Берлін, 8 грудня. — Понад 650 робітників, включно зі 150 технічними спеціялістами з управління найбільшої електростанції в совєтській зоні Берліна, втекли вчора в британську зону, рискуючи власним життям. Ця втеча була заповіджена наперед, як робітники домагалися, щоби совєти забрали з приміщень їх праці свою поліційну сторожу та звільнили заарештованих робітників. Очікується, що втеча пощастить ще 450 дальшим робітникам. Усі вони працюватимуть в тій самій ділянці в британській зоні. Деякі з них вже раніше перенесли відповідні машини та інструменти на нове місце праці. Між втікачами є теж засуджені Совєтами на смерть.

НОВІ ФРАНЦУЗЬКІ НАДІЇ НА АМЕРИКАНСЬКУ ДОПОМОГУ.

Париж, 8 грудня. — Французький уряд на сьогоднішньому засіданні має розглянути рішальну для країни справу бюджету на черговий 1949 рік. Стверджується, що економічне положення Франції, загострене великими шкодами, що йому завдали політичні страйки комуністичної п'ятої колони, вимагатиме в наступному році ще більшої американської допомоги, щоби могти спинити інфляцію та створити відносну стабілізацію. Французи надіються, що в черговому році Америка звільнить для них дальших понад 1,000,000,000 долярів з пляну Маршала.

НАМАГАННЯ ВІДНОВИТИ ТОРГІВЛЮ МІЖ ЗАХОДОМ ТА СХОДОМ.

Рим, 8 грудня. — З поінформованих джерел заявляють, що від деякого часу з виглядами на успіх ведуться переговори між Америкою, Італією та Югославією, ціллю яких було б встановити нормальний торговельний зв'язок головно між Італією та Югославією. Америка в цьому настільки заінтересована, що Італія мала б експортувати до Югославії продукти, вироблені при допомозі пляну Маршала. З другого боку, Америка теж заінтересована, щоби збунтовану проти Комінформу Югославію зв'язати господарсько зі західними країнами. В іншому повідомленні з Трієсту стверджується, що тепер ведуться вступні розмови про можливість [illegible] ків між п'ятьма країнами з пляну Маршала та чотирма з-поза совєтської залізної заслони, включно з Югославією.

СОЦІЯЛІСТ ВИБРАНИЙ ПОСАДНИКОМ БЕРЛІНА.

Берлін, 8 грудня. — Міська Рада західного Берліна вибрала вчора одноголосно посадником міста соціялістичного професора, Ернста Ройтера. Він виконуватиме свої функції до половини січня, коли то новновибрана міська Асамблея має вибрати нового посадника. Всі проти-комуністичні партії в західних зонах заповідають свою співпрацю в поборюванні большевизму.

ЩЕ 30,000 КОЛАБОРАНТІВ ДОЖИДАЮТЬ СУДУ У ФРАНЦІЇ.

Париж, 8 грудня. — Французький міністер внутрішніх справ заявив вчора в парляменті, що у французьких тюрмах і концентраційних таборах ще дожидають суду около 50,-000 в'язнів, в тому біля 30,000 підозрілих у співпраці з німцями. Міністер заявив, що ці в'язні справляють йому багато клопоту, подібно як і справляли його попередникам.

ЧЕХИ З ЧОЛОБИТНЕЮ В МОСКВІ.

Москва, 8 грудня (ЮП). — Вчора приїхала з чолобитнею до Москви чехословацька делегація, на чолі з премієром Запотоцьким. Делегацію привітав на вокзалі міністер Молотов. Конкретною ціллю приїзду чехів є заключення договору приязні і взаємної допомоги, якими Москва вже обмотала всіх інших своїх сателітів.

ГРЕКИ ВИКОНАЛИ СІМ ВИРОКІВ СМЕРТИ.

Атени, 8 грудня (ЮП). — Грецькі власті виконали вчора сім вироків смерти на особах, засуджених за допомогу большевицьким партизанам. Між розстріляними є три жінки.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СИДЯЧИ НА ПЛОТІ ПОМАГАЮТЬ КРЕМЛЕВІ

Іде в світі боротьба на життя і смерть між демократією й наступаючим комунізмом, скріплюваним совєтською територіяльною агресією. Це не боротьба між Злученими Державами і Совєтським Союзом, хто з них має панувати над світом і підбити якнайбільше держав та народів, бо Америка нікого не підбиває і не думає загарбувати чужі землі й поневолювати. Це тільки Москва наступає, загарбує і поневолює. Це тільки в Москві є центр безбожництва, тоталітаризму, агресії й системи гноблення і поневолювання. У Вашингтоні цього всього нема, а є тільки справжнє бажання замирити світ та завести такий порядок, щоби люди могли всюди жити вільні від страху й нужди.

Злучені Держави, як країна з демократичними ідеалами, бачить, якою великою небезпекою є Кремль для її ідеалів. Але — правду кажучи — Москві ще дуже далеко, щоби вона могла дійсно загрожувати країні Вашингтона. Зате Москва не тільки, що загрожує цілій низці держав і народів, але вже їх знищила і підбила та загрожує тепер новим державам й народам зі старою культурою і цивілізацією. Такою державою, якій грозить небезпека, є Франція, яку вже нераз Америка рятувала від заглади, хочби згадати тільки дві останні війни.

Францію рятує Америка і тепер. Якби не та допомога вона вже давно була б у лабетах диктаторів на Кремлі. Отже, коли нині Америка є одинокою силою, що може ще спинити совєтську агресію, жертвою якої мусіла б інакше цілком певно впасти Франція, ця остання повинна би цілком природно помагати Америці в її змаганнях стримати наступи Москви та [illegible] йому нутрі, що цього не відчуває. Вина за це спадає головно на ліві партії, що довгі роки возились з комуністами і творили „людові фронти" та висилали раз-у-раз до Москви своїх лівих провідників, що вернувши тільки баламутили свій власний нарід і зводили його на манівці в справі відношення Франції до Росії. Щось подібне діється навіть і тепер, коли ліві вже пізнали, чим є Кремль.

На нарадах французької радикально-соціялістичної партії, до якої належать такі відомі політики як Едвард Еріо та теперішній французький премієр Кеїль, перейшла резолюція, яка дякує Злученим Державам за матеріяльну допомогу, але відмовляється стати в конфлікті між Сходом і Заходом по чиїмсь боці, себто по боці Злучених Держав чи Совєтів, бо так ця партія цей конфлікт розуміє. Іншими словами французькі радикальні соціялісти хотіли б сидіти на плоті, діставати з Америки гроші й іншу допомогу і приглядатись, як Злучені Держави і Совєтський Союз змагаються, так, якби це змагання не обходило французького народу, так якби американський нарід не підпирав усіми силами цього плоту, в який з другого боку бють московські тирани, щоб його звалити. В ось такому положенні французькі ліві дораджують французькому народові сидіти разом з ними на плоті й бути — невтральними. Прямо вірити не хочеться, як можуть ще існувати такі провідники й давати такі поради. Треба тільки вірити, що французький нарід краще відчуває небезпеку і розуміє, що в нинішньому світовому двобою нема місця на невтральність для тих що хочуть жити на волі й далі втримувати християнську цивілізацію.

Конкретні цілі української акції закордоном

Українська політична акція на міжнародному терені та в поодиноких демократичних країнах в останніх роках поважно посилилася і поступово впорядковується, рівночасно з поступовою кристалізацією та впорядкуванням внутрішнього життя української еміграції. Конкретизація цілей тої акції і вслід за тим добір відповідних способів і засобів для її ведення з черги вимагають дбайливого обміркування та всебічного розгляду.

Основною ціллю української політичної акції на міжнародному терені є в першу чергу здобувати для України та української справи увагу світу, здобувати його симпатії і піддержку, морально капіталізувати українську визвольну боротьбу на батьківщині, завжди і всюди протестувати проти ворожого насильства над Україною та українським народом, здобувати Україні — як це загально кажеться — належне їй місце серед вільних народів. Це великі цілі і важких зусиль вимагає змагання до їх досягнення. Вони вимагають найбільшої натуги цілої, сьогодні чималої маси української політичної еміграції та їм і їх тяглости треба підпорядкувати всі галузі і всі прояви українського життя закордоном. Це є загальні і необмежені в можливостях цілі, тягар відповідальности за які лежить на цілому українському загалові. Так само нічим необмежені засоби в змаганні до них, бо їх стільки, скільки є проявів життя. Щоденнна праця і поведінка, громадська зорганізованість та дисципліна, культурні виступи і господарські досягнення, все це має вою вартість [illegible] гальних змагань.

Цих загальних цілей не має ані потреби ані можности конкретизувати до тої міри, щоб їх вираховувати по пунктам. Натомісць інше діло, коли йдеться про міжнародну акцію центральних українських представництв. Тут уже необхідна пляновість і тут уже не можна задовольнятися тільки самим змаганням, але треба їх маркувати теж конкретними успіхами, що було б ще менше можливе без відповідної і кожночасної конкретизації цілей. Створення Української Національної Ради та загально-українське признання їй авторітету центрального українського представництва, що повинно і має право та обов'язок говорити в імені поневоленої України, цю справу на багато полекшує. Першусього треба змагати, щоби представники цеї репрезентації були в усіх міжнародних інституціях та організаціях, що мають чи можуть мати будь-який посередній чи безпосередній зв'язок з українською справою та її численними відмінами. Ясно, що не до всіх міжнародних, зокрема міждержавних інституцій можна здобути доступ українському представникові. Тоді треба щонайменше шукати відповідного зв'язку. Наскільки нам відомо, УНРада вже поробила відповідні заходи, в поодиноких випадках успішні, щоби мати своїх офіціяльних представників в поодиноких країнах. Від добору цих представників та їх особистих здібностей і особистої проворности у великій мірі залежатиме успіх їхньої акції. При цьому треба пам'ятати, що т. зв. ставлення української справи є важливе не тільки в могутніх великодержавах, але і в малих країнах. Сьогодні спостерігається, як міжнародне життя, головно під постійним впливом та натиском Злучених Держав Америки, змагає до прийняття елементарних демократичних прінціпів рівноправности, без огляду на простір, величину і силу країни. Резолюції малої Бельгії чи будь-якої іншої европейської чи південно-американської країни в ООД можуть перейти в міжнародне зобов'язання, як і внесення одної з великих потуг. При цьому, українська політична акція під цим оглядом в менших країнах може швидше і легше потрапити на більш податливий грунт.

Про відповідну конкретизацію цілей треба теж пам'ятати в усяких меморіялах і зверненнях до міжнародних інституцій. Своїм домаганням і пропозиціям треба надавати реального характеру, бодай теоретично можливого до здійснення. Коротко, ця конкретна українська акція на міжнародному терені повинна мати реальний характер, бо тільки це може забезпечити їй реальні успіхи.

В українській справі в міжнародній площині є ще одна велика прогалина, без заповнення якої не можна добитися замітніших успіхів. Це проблема міжнародної інформації. В останньому часі тут багато дечого зробили американські українці. „Український Квартальник" і в останньому „Український Бюлетень" продовжують свою велику роботу і вже потрапили здобути собі загальне довіря та авторітет. Передруковані чи наведені інформації з цих видань в американській пресі є доказом цього. Але ці видання ще далеко не заповнюють цілої прогалини і під цим оглядом ми ще теж далеко не дорівнюємо іншим народам в подібному положенні. Зокрема відчувається недостачу принагідної актуальної політичної публіцистики на українські теми. УККомітет Америки робить і під цим оглядом „що може", але це може не є велике. Успіхом може виказатися Український Народний Союз своїми англійськими публікаціями на українські теми, але все це разом взяте можна б вважати краплею в морі українських потреб. Заспокоєння цих потреб повинно стати одною з головних конкретних цілей української акції закордоном.

Лев Ясінчук.

Організованість українців в Австрії

(З приводу Зїзду Української Еміграції).

Українська післявоєнна еміграція в Австрії живе організованою громадою, дарма, що вона не в рідному краю й не зважаючи на те, що вона розкинена по цілій доволі розтятій австрійській державі. В дні 1. жовтня 1948 нараховували її на 13,000. Вона суцільна й обєднана. Різно називаються її низові клітини, неоднакова їх конструкція; але засягом свого діяння всі вони змагають до того, щоб піддержувати живого духа серед еміграції, не дати їй зневіритися, творити культурні надбання і — наскільки можна — давати їй пораду й матеріяльну поміч. Чотири окупаційні влади, по різному ставляться до українських організаційних змагань та осягів: одна — нетільки в себе не допускає ніяких організаційних обявів, але й ще перешкоджує у других окупаціях; інші менше чи більше терплять, а так, як французи, то навіть самі надали організаційні рямці, в яких проявляє себе українське життя зовсім по демократичному.

При такій різноманітности умовин, організаційних схем і можливостей не було б дивним, коли б запанував хаос, в якому могла б пропасти українська енергія. Тому треба вважати самозрозумілим, що створилася обєднуюча централя під назвою Українське Центральне Допомогове Обєднання Австрії (УЦДОА) з осідком у французькій окупаційній області. Як організація, що своєю надрядністю повинна діяти на цілу державу, вона повинна би бути визнаною державою, чи окупаційними урядами. На ділі — ті чинники відносяться до УЦДОА так, як до низових українських організацій, себто в різних областях — по різному.

В цьому році (1948) переходило УЦДОА важку кризу, а її головною причиною був майже наглий виїзд тодішних провідних осіб до Канади. Загальні Збори вибрали були минулої весни Президію з осіб, що мають свій осідок у різних окупаційних областях. Голова, що його були вибрали позаочно, зрікся вибору негайно після зборів. Провід перейняв вибраний заступник голови, Іван Рудницький. Звязок поміж виборними був дуже утруднений, бо на переїзд з одної области в другу треба окремого дозволу, якого не все можна здобути. А все ж таки вдалося урядуючому голові при помочі решти Президії й Ради не тільки вдержати верховність УЦДОА продовж 9 місяців, але до великої міри закріпити її в рядах української еміграції в Австрії. За той час мусіла ця організація обмежитися до ролі звязкового між організаційними клітинами, координатора діяльности й нагляду, інформатора, посередника в різних справах, планування праці, загального репрезентанта й ведення потрібної статистики. Неповна можливість, безпосередньої стичности з громадянством була причиною (особливо в низах) деякого холоду до тієї організації; появлялися голоси, немов УЦДОА це „фікція", чи „боги на Олімпі", як про це звітував на останніх зборах уступаючий урядуючий голова. Задля недостачі власної преси, що могла була про ті справи інформувати й творити звязок на тутешньому терені, треба було такий звязок удержувати особисто з чільнішими рухливими елементами на місцях, то писемний з низовими клітинами. Впертими й послідовними зусиллями врешті організація закріпилася й хоча ледви чи переступить свої дотеперішні рямці діяння, вона все таки буде цінним чинником для вдержання ясного обличчя й заспокоювання моральних і матеріяльних потреб української еміграції в Австрії.

В днях 13. і 14. листопада ц. р. відбувся в Зальцбурзі Зїзд відпоручників низових клітин для вислухання звіту за минулий час, для вибору нової повної Президії, схвалення бюджету й наладнання деяких організаційних улішпень. Крім Каринтії явилися представники з усіх австрійських країн у числі 25, що робило з членами Президії й Контрольної Комісії 36 учасників. Як запрошені гості прибули: адміністратор Української Автокефальної Православної Церкви (що заразом належав до складу делегації з Горішньої Австрії), представник ЗУАДК на Европу, адвокат Роман Смук, керівник його бюра в Зальцбурзі п. Василь Ґіна й представники преси. Запрошений гр.-кат. Генеральний Вікарій не явився по причині недуги. Предсідником зборів був проф. Евген Гловінський, голова Міжтаборової Ради в Зальцбурзі; до Президії зборів належали ще д-р Іван Лемішка з Інсбруку, директор О. Миколайський з Грацу; секретарювали — д-р Цегельський з Ляндеку й ред. Качмар з Зальцбурга. Звідомлення про діяльність склав Іван Рудницький. У звідомленні він заторкнув справи організаційні, звязків, переселення, адмінітрації виконання бюджету та різні внутрішні.

Заторкуючи переселенські справи вказав звітодавець, що поселення кольоніями не вдалося, бо уряди дали вказівки, своїм консулам, щоб не рахувалися ані з національними, ані громадськими оглядами. Щонайбільше — можна було в них деколи виєднати вище число українських переселенців. Вирішним був завжди аргумент мускулятури. Які можливости будуть при виконуванні закону Зл. Д. про допущення 205 тисяч переселенців, це щойно покажеться. Все таки бесідник уважав за потрібне перестерегти, щоб не всі рахували на допущення до Зл. Д.

Хоч наша еміграція високовдячна ЗУАД Комітетові за допомогу, то проте голова висловив деякі свої погляди на справу американської допомоги, зокрема — її системи. На його думку ЗУАДК занадто роздрібнювався в індивідуальних допомогах, коли вона — на його думку — повинна була створити щось цінного в тому часі, коли приблизно 200 тисяч українців вийшли з рідної землі. Також у порівнанні з еміграцією в Німеччині вважає себе австрійська еміграція зіпханою на задній плян. Бесідник вважає, що правду каже адв. Смук, що саме вдержання відділу в Зальцбурзі (в Австрії) коштує стільки, що пять таких відділів у Німеччині, бо там причинюється ІРО до покритстя їхніх видатків, коли в Австрії треба покривати повністю всі кошти. Але — говорив бесідник — коли ЗУАДК піклується всією українською еміграцією (в Німеччині й Австрії), то мусить таки відкрити свої бюра в Інсбруці й Клагенфурті чи Грацу, щоб приспішити виїзд наших емігрантів з областей забутих Богом. „Нам байдуже", — казав він, „хто буде очолювати ті бюра, з нас вистане, коли це буде громадянин, що стоїть на висоті свойого завдання".

Хоч переселення викликує атмосферу нервозности, тимчасовости, то все таки закликав бесідник до праці „до останку". Вправді виїзд зменшує можливости праці й скорочує матеріяльні вигляди, проте треба вірити, що найдуться такі одиниці, що будуть працювати, як це показує стан в культурній ділянці. Дарма, що з трудом, але все таки удержуються школи в Лієнці, Ст. Мартін, Інсбруці, Куфштайні й Ляндеку.

(Докінчення на стор. 2-гій).

М. Брадович.

ЧУЖИНОЮ

29)

— Щоб зрозуміти, як з офіційно визнаного історика України, марксиста, зробився протягом кількох років заслання він найзапеклійшим ворогом Москви, автором справжнього національного „Заповіту" — оповідав Рогатий, треба знати, як впливали Соловки на переважну більшість засланих туди українських комуністів. Ніде в Совтєському Союзі не було такої справді всебічної політичної школи, як на Соловках. Це була своєрідна соловецька „Сорбона", з якої виходили люде вже з світлими головами, в якій кинуті в страшні умови острівної тюрми, люди починали думати, хто вони є, чиї сини, яких батьків, ким і за що кинуті. Далі, поступово з болем і невимовними моральними муками, вони засуджували пройдений шлях; а раптом пізнавши істину, радісно кричали „евріка" і вже перекреслювали своє минуле, народжувалися знову і всі сили клали на збереження свого життя, щоб, як прийде час, виправдати себе в очах свого народу. Один з тих, що з Савлів перетворилися на Соловках в Павлів, казав: Я не шкодую за тою, так званою „волею". Мені здається, — що для того, щоб людина стала порядною, чесною і відданою нашій справі,, їй треба потрапити на Соловки. Саме тут, в оцих снігах невилазних, нетрях ущерть набитих шляхетними кістками наших попередників, що під шелест сумних сосен соловецьких сплять невідомі, замучені, лише тут кидаємо ми наші забобони, кидаємо цілий мотлох найрізноманітніших „ізмів" і дивимося на справу українського буття по-людському, поділовому. Не потрібуємо ніяких партій, а тільки союз національного єднання...

Професор Ясновський був надто українцем, щоб бути марксистом, він не спромігся оминути „ухилів", на критиці яких зробили карієру тузин „наукових" і національних галапасів, потрапив до опозиції офіційній „науці", зробився жертвою чергової „чистки"', дістався до вязниці і по безконечнім ,слідстві" на Соловки, де я з ним зустрінувся.

Я бачив, як він протягом кількох років заслання перетворився з звичайної людини застрашеної й вимушеної переслідуваннями ГПУ в справжнього національного пророка, як дух його переміг муки тіла й піднісся на височінь, на якій вони його вже не досягали.

В часі одної з моїх перших розмов з ним по привезенню його на Соловки, я помітив, що Ясновський раз-у-раз діставав з кишені маленькі шматочки хліба й їв. Очі його якось ненатурально, злодійкувато, поглядали на свої нари. Мені стало ясно. Він був тяжко хворий на психозу голоду. Уся соловецька українська громада лікувала його. Ми приносили, що мали з їжі; і Ясновський запопадливо їв, а що не зїдав, ховав у приголовку нар. Минуло щонайменше шість місяців, поки вчений прийшов до норми і видужав. Тільки той, кому доводилося тяжко й довго голодувати, може зрозуміти, як тяжко й довго голодував Ясновський. І коли людина його типу хворіла на психозу голоду, то це свідчить про те, які підлі засоби уживав НКВД щоб зламати дух тих, що мали мужність противитися Москві.

Сердечне національне оточення урятувало його не лише фізично, а й відкрило йому шлях до морального піднесення на верхи національного геройства. Людина, що намагалась колись першзавсе добути хліба та заспокоїти свій голод спромоглась пізніше поставитися зневажливо до мук свого тіла майже не помічати їх.

Оскільки ж зневажливо ставився він і до найтяжчої праці. Він осяг того стану екстази, коли фізична перевтома не стримує вже чинности інтелекту, а навіть увільняє дух від немочі тіла. Але коли він був аскетом, то аскетизм цей був національним. Дух його шукав не замкнутися в собі, не відокремитися від світу, а злучитися органічно з животворним національним живлом. Цим живлом були для нього ми, українські засланці, що його тут оточували.

Здається, ніхто так отверто не виявляв своєї люті призирства до енкаведистів і всього, що нагадувало совети і Москву, як він. Ніколи і нікого не просив, нічого не домагався, бодай тих вигод, які можливі були хочби в умовах Соловків. Завжди працював на загальних важких фізичних роботах. Приходячи на працю, працював самітно, ні з ким не розмовляючи. Ніколи не цікавився нормою, працював до повного виснаження. Коли якось запитали його, чого він так запопадливо працює, він відповів: „З люті". І це була щира правда.

Пригадую, як одного разу, зважаючи на те, що Ясновський систематично перевиконував норми, якийсь „воспитатель" записав його бородатого професора на „Красную доску". Треба було його бачити, коли він побачив своє імя на цій скрижалі „чести, доблести і геройства". Він зблід, затрясся цілим тілом і прожогом кинувся до тої скрижалі та одним махом витер своє призвище. — „Хто це написав? Я вам посіпаки, блюдолизи, калошоподаватели мерзенні, напишу!" лементував професор і подався до кімнати „воспитателя". Годинами сидів понуро і не говорив ні з ким ні слова. Раптом підіймався, діставав грубий зошит і писав. Усе написане на острові стосувалося тільки проблем буття української нації. Він розробляв схему історичного процесу України, працював над загальними проблемами соціольогії та фільозофії історії. У своїх писаннях був переконаним ворогом усього, що наближалось до марксизму, большевизму чи москвофільства. Це був давній і нестриманий ворог всього де відчувалось, хочби в найменшій мірі слово „Москва". Він заявляв отверто, що мав нещастя належати до найжалюгіднішої у світі комуністичної партії і вважав це за свій великий злочин.

(Дальше буде).

Громада про свою газету

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ ПРО „СВОБОДУ" З НАГОДИ КАМПАНІЇ ЗА ДОДАТКОВУ ПЕРЕДПЛАТУ.

Надсилаючи свою добровільну доплату до передплати „Свободи", читачі продовжують надсилати і свої спостереження та завваги щодо редакції і адміністрації щоденника. Всі вони висловлюють переконання, що „Свободу" треба вдержати у формі щоденника і дальше поліпшувати та зі свого боку дають поради і висловлюють думки щодо придбання необхідних до цього засобів. Деякі з цих голосів передруковуємо.

М. Давискиба, Головний Радний У. Н. Союзу, Бостон, Масс.: На мою думку, ми не можемо самі себе обдурювати, що адміністрація „Свободи" має магічну силу видавати „Свободу" щоденно за одного цента. У нас в Бостоні всі американські газети, що мають маси різних платних оголошень на сотки тисяч долярів, були змушені збільшити передплату з двох на п'ять центів, а недільні видання з 10 на 15 центів. Як же тоді можливо, щоби одинока наша „Свобода", здана виключно на передплату і не на оголошення, могла виходити за одного цента, як виходила тому 30 років. Правда, около двох тисяч членів УНСоюзу вже від двох років дещо складають на пресовий фонд „Свободи", але це ще далеко не вистачальне, щоби цей єдиний наш щоденник можна було матеріяльно забезпечити. Виринає запит: де є решта читачів „Свободи", наклад якої виносить около 15,000? Я думаю, що цю справу повинен вирішиди Уряд У. Н. Союзу на своєму річному засіданні вже в наступному році.

Семен Качмар, Аляска: Пробачте, що так довго не посилав доплати до передплати „Свободи", але я при війську і не завжди маю на це можливість. Висилаю тепер, бо думаю, що ліпше пізно, як ніколи.

Григорій Бардак, Бруклин, Н. Й.: Пересилаю свою скромну доплату до передплати „Свободи". Хоча я вже не роблю два роки, бо в 1947 перейшов важку операцію, але це я вважав би за сором і гріх проти власного народу, якби не причинився бодай скромною жертвою до вдержання нашої народної газети, що словом проломлює ґраніт перешкод та промощує народові шлях і як той Мойсей веде його до обіцяної землі. Я читаю „Свободу" вже близько 40 років і сам колись багато до неї дописував про наше громадське життя та наші народні справи. Пригадую собі, як то я важко хворий лежав в госпиталю і як тоді „Свобода" була для мене справжнім лікарством. Візьму до рук свою газету, прочитаю рідне слово та й біль забуваю і горячка зменшується. Прийміть цей мій скромний дар рівночасно з моєю вдячністю за все, що ця наша газета зробила для нашого народу та для кожного з нас.

Корнель Пелешок, Ню Йорк: Залучую поштовий переказ на три доляри як добровільну доплату до передплати „Свободи", щоби вона й далі могла бути для нашого народу тим смолоскипом, що просвічує йому шлях до волі і добра.

Павло Прищляк, Питсбурґ, Па.: Брати Союзовці: Минув місяць жовтень, а ми через недбальство чи з інших причин не виконали нашого обов'язку та не всі вислали свою добровільну доплату до передплати „Свободи". Я переглядаю проголошені в „Свободі" надіслані жертви і їх ще дуже мало на цих 50,000 членів нашого Союзу. Покійний о. М. Стефанович, наш діяч і патріот, залишив нам заповіт: „шануй, брате, чуже і люби своє". Чи так то ми любимо свою „Свободу", що тільки мала частина відгукнулася на заклик для її добре заслуженої допомоги? Тільки спільним трудом та спільними зусиллями ми зможемо вдержати цю українську заморську твердиню. Хай же нікого не буде, насамперед між Союзовцями, що до цього не причинився б.

Іван Шевчук, Бруклин, Н. Й.: Пересилаю три доляри як додаткову доплату до передплати „Свободи" і закликаю до цего всіх інших читачів „Свободи" і членів УНСоюзу. „Свободу" я читаю від 1905 року, отже 53 роки і вона завжди дає мені велике вдоволення.

Йосиф Ґерлях, Ню Йорк: Пересилаю Вам три доляри на нашу рідну „Свободу". Дуже мені жаль, що не можу післати більше, бо я тількищо приїхав з тих сторін де нема свободи.

П. Дацюк, бувший скиталець, Филаделфія: Знаючи потреби „Свободи", як і кожної української інституції, висилаю чотири доляри на її фонд. Думаю, що діждуся ще як і „Свобода" буде продаватися на одній зі „слов'янських вулиць", як продаються часописи наших „добрих сусідів", росіянів і поляків.

Організованість українців в Австрії

(Докінчення зі стор. 2-гої)

Іменем Контрольної Комісії зложив її голова, генерал Александер Загродський звіт, здебільша одобрюючи завідування керівних органів і вказуючи на деякі промахи, що торкалися одиниць, а не організації. Зїзд дав одноголосно абсолюторію.

Довгий і змістовний реферат виголосив адв. Смук, в якому зясував докладно діяльність і умовини праці ЗУАДК в Америці й в Европі, насвітлюючи особливо допомогову й переселенську ділянку. Представник п. Смука на Австрію, п. Ґіна, подав докладно вартість всіх дарів ЗУАДК для українців в Австрії (про це був напередодні Зїзду поданий також звіт у часописі „Останні Новини" на двох сторінках друку)

Після широкої дискусії над звітами Зїзд прийняв резолюцію, в якій висловлює своє щире й сердешне признання й подяку для українців Америки й Канади,. а. зокрема. —. для ЗУАД. Заразом висловлює реролюція вимогу за встановленням бюр ЗУАДК в британській і французькій окупаційній області в Австрії.

З черги виголосив річевий реферат про Українську Національну Раду д-р Клявдій Білинський, після чого Зїзд поставився до тієї найвищої установи наскрізь позитивно.

Як дальші справи — прийшли під рішення деякі зміни й поправки в дотеперішньому статуті щодо самого членства, управних органів і їх вибору, а під кінець ухвалено бюджет у найскромніших розмірах, головно узгляднюючи адміністраційні видатки у висоті 1,350 шілінгів місячно.

Після закінчення цього репортажу тиснуться під перо деякі обективні замітки.

Зїзд був справжнім зїздом еміграції. В ньому ж були заступлені найчільніші представники політичних угрупувань і течій, як також найвідповідальніші громадські діячі з місць, дальше — діячі з наукового, шкільного, молодняцького й іншого сектора. Рівень дискусій стояв високо, учасники трактували справи річево, а на заміти, що полягали на сплітках, просто реагувано усмішкою. Всі учасники залишилися свідомі того, що їх можливости праці в теперішніх умовинах дуже скромні та що — зокрема — для кращого поставлення переселенської справи тут, на місці, треба би змінити поставу ІРО до громадських організацій, бо без такої співпраці можуть попасти в еміграцію одиниці негідні (як це вже деколи й мало місце, що втискаються спритні широкоплечі шкідники). До тієї пори було УЦДОА обмежене до ролі прохача та розподільного чинника. Зовнішніми чинниками, що були джерелами допомоги для української еміграції в Австрії був ЗУАДК і Ватикан за посередництвом Преосв. Ап. Візитатора д-ра Бучка та ще подекуди Фонд Українців Канади—для індівідуальних допомог. Майже весь тягар культурної праці [illegible] на низових клітинах і на установах, що взяли на себе школи. До них у першу чергу належить Братство св. Андрія в Інсбруці, — що від самого початку еміграції веде в шкільництві перед. Воно одиноке, що має навіть урядову концесію на ведення шкіл і використовує її в повному обемі.

На цьому Зїзді виявилося ще раз наглядно, що хоч українська еміграція в Австрії невелика своїм числом, але має поважний голос і добре імя серед цілої еміграції в Европі, а то завдяки своїй суцільній організації, внутрішній дисципліні та поважним осягом у ділянці культури — зокрема шкільництва.

Головою вибраний Іван Рудницький, заступником голови проф. Гловінський, секретарем інж. М. Курах, а головою Контральної Комісії — генерал Загродський. Вибір дає право вірити, що в межах можливости ця організація виконає намічені завдання й ті, що їх принесе всемогутній — Час.

М. Дурдела.

МАРА КОМУНІЗМУ

(ОСНОВНИК І РЕДАКТОР КОМУНІСТИЧНИХ У.Щ.ВІСТЕЙ ПРО КОМУНІЗМ).

4)

„Дві душі" в грудях.

Фавст (у творі Ґетого тої самої назви) каже в одному місці: „Дві душі маю, ах!... в грудях своїх". Це душа добра і душа зла, одна тягне до доброго, а друга тягне до злого, що неустанно боряться за перевагу внутрі людини.

Ясно, що тяга до злого зв'язана тісно зі справами шлунка і тілесними пристрастями. Тяга до доброго ставить попередній границі, деякі інстинкти зовсім усуває. Очевидно, щоби жити, треба природні вимоги тіла заспокоїти. Тварина не розбирає, в який спосіб вона заспокоює свої потреби, а людина з розвиненим інтелектом та моральними засадами стремить до заспокоєння своїх потреб так, щоби це не було коштом і зі шкодою для інших людей.

Для людини основну вагу має питання, як заспокоює вона свої потреби.

Поскільки людина не гризеться тим, як вона здобуває засоби до життя, значить не перебирає в способах, уживає всяких способів, добрих чи злих, чесних чи підлих, то цим стає на рівні драпіжної тварини.

Засада „неперебирання в засобах", „ціль освячує засоби", унеможливлює всяке співжиття і тому сама себе б'є.

Прийняти цю засаду може лише той, що в нього зла душа взяла верх над доброю. Цей факт, що комуністи прийняли цю засаду (так як і фашисти) доказує, що вони вернулися взад до етики джунґлів, що у них взяв верх атавізм наших диких прапрадідів.

Пояснюючи це явище їхнім „матеріялізмом" виходило б, що їхнє буття, умовини, в яких вони досі жили, зробили їх такими дикими та жорстокими. Очевидно причиновий зв'язок між садистом-енкаведистом та його попереднім життям-буттям дасться легко ствердити.

Не має сумніву, що частина людей піддається легко впливам зовнішнім, попадає в залежність шлункових справ, остається на услугах „злої душі".

Годі цей факт заперечити, коли він так яскраво кидається нам у вічі, як щодо комуністичної так і до фашистівської диктатури.

Та з другої сторони факт, що більша частина працюючих мас як серед робітників і селян, так серед інтелігенції і підприємців відкидає засади джунґлів — цей факт опрокидує двердження про конечність та неминучість здичіння всієї робітничої кляси чи котрої небудь іншої кляси. Патологічне анормальне явище здичіння захоплює тільки малу чатину суспільства, а саме цю частину, яка завдяки своєї слабої „душі", слабости характеру, інтелекту і волі піддалася пропаґанді філософії шлунка, філософії комуністичного матеріялізму.

Без сумніву, що як у Советському Союзі, так і в інших країнах, серед тих, що попирають комуністичну диктатуру, є багато таких, що ясно не здають собі справи з того, що вони попирають. Вони — скоріше чи пізніше прозрівши — покинуть етику джунґлів.

Тільки ті, що у них зла душа взяла остаточно верх над доброю, зробила їх не тільки нечутливими на терпіння людей, але ще й такими, яким терпіння других приносять розкіш, — тільки такі запеклі садисти будуть попирати та стреміти до диктатури, комуністичної чи фашистівської.

(Дальше буде).

ВИ ОДЕРЖАЛИ СЬОГОДНІ „СВОБОДУ"? А ЧИ ВИ ВИСЛАЛИ ЇЙ ВЖЕ СВОЮ ДОБРОВІЛЬНУ ДОПЛАТУ ДО ПЕРЕДПЛАТИ, ЩОБИ ВОНА МОГЛА ПРИЙТИ ДО ВАС ТЕЖ ЗАВТРА?

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 28.

Відділ:		Жертва:
	Федор Кіт, передплатник	$ 2.00
	Іван Сенюк	2.00
	Andrew Serafin, передплатник	1.00
20	Szalapai Deny	5.00
21	Василь Захарчук	1.00
25	І. Дз.	5.00
55	Микола Добродій	2.00
58	Конст. Кохнюк	1.00
61	Антін і Марія Рилик	2.00
61	Антін Скубяк	1.00
63	Михайло Бек	2.00
64	Sergey Winiarski	2.00
70	Теодор Кричковський	2.00
73	Michael Wytiaz	3.00
85	Михайло Процько	2.00
86	Трофим Мороз	3.00
86	Теодозія Химка	1.00
86	Миколай Добрянський	1.00
94	Лілія Спенляк	2.00
102	Michael Holubiec	3.00
117	John Tkatch	2.00
121	о. Осип Ялечко	5.00
130	Michael Zelem	2.00
140	Теодор Терлецький	2.00
144	Michael Fedyaky	3.00
146	Т. Ковальська	3.40
150	Олекса Яремій	4.00
163	Анна Левицька	2.00
165	Стефан Зілінка	3.00
167	Павло Зьонкевич	2.00
181	Nikolas Shewchuk	2.00
190	Bihun Wasyl	2.00
200	Володимир Балук	2.00
206	Евген Липський	2.00
210	Іван Франко	2.00
213	Михайло Фербей	2.00
219	Mary Burbella	3.00
219	Іван Мудровський	2.00
223	Іван Чолій	3.00
243	Л. Білик	2.00
264	Іван Козяк	2.00
266	Mycon Czykota	3.00
267	John Ewtuch	2.00
268	Петро Омелян	2.00
270	Леон Панас	2.00
276	Wasyl Petryshak	2.00
277	Michael Tkachyk	3.00
291	Peter Tucky	1.00
393	Іван Тимчишин	3.00
293	Максим Рибак	2.00
293	Василь Чипойдало	1.00
298	Петро Когулька	1.00
296	Joseph Maduk	2.00
299	Іван Сидорович	2.00
304	Цар Петро	3.00
307	Іван Бабій	2.00
316	Павло Архитко	2.00
317	Йосиф Бойко	2.00
325	Роман Оліяр	2.00
354	Katerуna Bacharski	3.00
364	Стефан Палівода	5.00
370	Daniel Neber	2.00
376	Daniel Tros	2.00
414	Евстахій Гомотюк	2.00
432	Микола Селеман	2.00

КОНГРЕС ПРОВІРИТЬ ЕКА

Вашингтон. — Сенатор Артур Г. Ванденберґ, уступаючий голова сенатської комісії закордонних справ, заявив, що конгрес при найближчій нагоді переведе студі над дотеперішньою програмою для допомоги чужинним державам. Він теж сказав, що дотеперішня праця Економічної Адміністрації Европи оправдала своє існування. Одначе тому, що фінансові операції, переводжені на такі велитенські розміри, бувають теж і тягарем, їх треба точно провірювати.

УВАГА! ЧЛЕНИ УКР. НАРОД. ДОМУ В ДІТРОЙТІ!

Отсим подається до відома **всім членам Українського Народного Дому,** що

РІЧНІ ЗБОРИ

відбудуться в **НЕДІЛЮ, 26-го ГРУДНЯ** (DEC. 26, 1948), **в 2. годині пополудні, в У. Н. Домі, 4655 MARTIN ST., DETROIT, MICH.**

Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи.

Уряд У. Н. Дому.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На кампанію, яку тепер веде Український Конгресовий Комітет Америки в ціли зібрання 50 тисячного фонду, жертвували:

Гартфорд, Конн. Дня 14. листопада в гр.-кат. парохіяльній галі відбулися святочні родинно-товариські сходини в честь д-ра Йосифа Данилова, з нагоди відкриття лікарської канцелярії у власнім, новонабутім домі. Д-р Данилів за короткий час своєї лікарської практики здобув собі щирі симпатії і признання всего гарфордського громадянства. По закінченні медичних студій у Филаделфії, відбував лікарську практику у знанім гартфордськім шпиталі Св. Франциска, а лікарську ординацію відкрив при вул. 110 Мейн Стріт. Д-р Данилів є сином п-ва Йосифа і Палагії Данилових, які приїхали до Америки в 1912 р., працювали тяжко як і всі наші емігранти та здобули собі незалежне становище а своїм дітям забезпечили вищу освіту. П-во Данилові все були добрими, жертвенними українцями і вірними членами своєї гр.-кат. церкви. Тому не диво, що ці родинно-товариські сходини набрали громадського характеру, коли ряд промовців, складаючи гратуляції і побажання д-ру Данилову та його родичам, підчеркнули також їх вірність свому народові і церкві. На закінчення сходин шановні гості зложили датки на лісту Українського Конгресового Комітету, а саме: д-р Й. Данилів $10; Е. Бутриманова $5; о. С. Баландюк, Й. Данилів, Е. Гомотюк по $2; М. Лукасевичева $1.50; М. Солецька, М. Данилів, Е. Моклецька, К. Гринчукова, П. Апанович, О. Жевкова, М. Курдина, К. Данилів, А. Реголля, А. Гнатюк, М. Мельникова, М. Заячківська, М. Палюх, Б. Ковальський, М. Гринчук, В. Кебув, В. Солецький по 1$; Н.Н. 50 ц. Разом $42.

Ліста ч. 1536, зібрала Марійка Лукасевич: А Локот, Б. Ковальський, П. Солецька, І. Фіярчук, І. Саган по $5; Г. Міхалітський, І. Шостак, М. Павшук по $3; К. Савкова, А. Данилів, Н. Лата, П. Кармазин, М. Гринчук по $2; П. Ґреґоза, П. Ґреґоза, А. Данилюк, М. Солецька, Г. Кузьма, І. Лемеґа, С. Руди цо $1; разом $51.

Ліста ч. 1537, зібрала Павліна Солецька: В. Лукасевич, М. Курдина, В. Кебуз по $5; Е. Гомотюк, П. Лукасевич, М. Мельникова, по $2; М. Майшакова, С. Ґреґоза, Й. Охрим, М. Джура, М. Способич, М. Адам, М. Корінь, К. Гвіздь, П. Рущаковський по $1; разом $30.

Ліста ч. 1538, зібрав Йосиф Ярошевич: П. Предзімірський $3; П. Ярошевичева, М. Ярошевич, Й. Ярошевич, С. Ярошевич, М. Ярошевич, В. Ярошевич по $2; М. Мединський, В. Ґлова, М. Бойко, по $1; разом $18, всі лісти разом $141.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Академія Листопадова.

Виїмково гаряче літо в цьому році заставило елизабетську громаду зупинити на деякий час культурно-освітню працю. Та коли минув сезон морської купелі й літнього відпочинку, відсвіжені уми елизабетських працівників повернулися з збільшеною енергією до свого діла.

Щож, треба спершу повеселити людей! Чиж не доволі тих турбот у щоденному житті людини? Так Отже аматорський гурток при церкві св. Володимира під проводом проф. Ядловського відіграв у дні 30. жовтня в залі Укр. Народ. Дому дві комедії: „Чорт не жінка" і „Бабські забобони". Аматори вивязалися з своїх роль несогірше. Помітна була підготованість штук не лише в рухах і міміці, але теж у вимові. Після того відбувся баль.

Згодом елизабетська громада взялася за поважне діло. Заходом Укр. Центр. Комітету влаштовано у дні 14. листопада ц.р. в Укр. Нар. Домі — Листопадову Академію. Програму Академії поділено на дві частини. В першій частині по відспіванні амер. гимну голова У.Ц.К. п. Ґалянович відкрив Академію та повитав присутніх і гостей з Нюарку. Опісля хор „Боян" під управою проф. М. Ядловського відспівав три пісні: „За Тебе Україно", „Ой у славнім Львові" і „Ой у полі криниченька". За піснями слідувала деклямація молоденької емігрантки Лади Гординської „Листопадовим Героям". Запрошений з Нюарку представник Централі О.О.Ч.С.У., п. В. Пришляк, виголосив з питоменним йому бесідницьким хистом промову, [illegible] Дні та навязав їхнє значення до сучасности. Першу частину програми замкнула інсценізація п. з. „На могилі У.С.Стрільця", що її виконав елизабетський аматорський гурток. З черги п. Ґалянович проголосив збірку, у висліді чого зібрано в полученні з добровільними датками при вступі — 147 дол. Цю суму призначено на допомогу для скитальців та УПА. Друга частина програми почалася 3-ма піснями хору „Боян": „Чуєш брате мій", „Ой у лузі лузі" і „Одкаль сонечко сходило". Коли юнак М. Корнас віддеклямував вірш п.з. „Борцям за волю України", хор заспівав ще дві пісні: „Ой гай, мати" і „Зас'яло сонце золоте". Дальше п. В. Федчишин виголосив вірш п.з. „Присяга Українцям". А потім елизабетський аматорський гурток виставив інсценізацію п.з. „Під шум лісів" (франгмент з життя УПА). Українським гимном закінчено Академію.

Мимо організаційно-технічних труднощів та незамітних недотягнень Листопадова Академія в Елизабеті пройшла з повним успіхом. Сталося це завдяки хорові „Боянові" під упр проф. Ядловського і аматорському гурткові, головно п. Киценюкові, п. Могилі та п. Федчишинові, які **вложили** львину частину праці у влаштування Академії. Сама програма відзначалася оригінальністю та цікавою помисловістю. Хор „Боян" співав чисто й гармонійно. Не позначувалися будьякі його голосові відірваности, чи фалш, який зрештою міг би виникнути при особливо високих позиціях пісні „Зас'яло сонце золоте". Може дещо недостатньою була чіткість слів та правильність звуків української мови. Коли хористи бажали би добитися кращого успіху, повинні на майбутнє попрацювати над собою в цьому напрямі. Бо більший ефект дає, хоч і скромний репертуар пісень, але виконаний з повною старанністю. Не малу ролю відіграє для хору в часі його виступу на національній імпрезі — національний однострій. Напевно хор „Боян" викликав би краще враження на глядачів, коли був би виступив в українських одностроях. Щодо декляматорів, то на увагу заслуговує Лада Гординська. Вона деклямувала з чуттям та з зрозумінням. Окреме заінтересування в присутніх викликали інсценізації. Вони були новиною для елизабетської сцени і надзвичайно оживляли Академію. Інсценізація з життя УПА давала особливо сильну емоцію при наявності декоративно-оптичного уладження.

Про Листопадову Академію, як теж про її організаторів та виконавців можна виразитися з признанням. Шкода лише, що публика не дописала так, як у минулому році. Але треба вірити що жителі Елизабету та околиці на слідуючий раз не прогавлять нагоди, щоб побачити й почути щось, що є дійсно гідне уваги.

Юрій Піна.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа **доконче** подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи адресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

* * *

ЛИСТИ ДО

16,773 Турка Марії замужна Ліпіка. Від: Турка Софії, замуж. Романів, з с. Задвіра (п. Перемишляни).

16,774 Шань Насті, і Теклі, д. Миколи, з с. Тушків (п. Грубешів. Від Шаня Микола.

16775 Боднар Петра, Анни з с. Ясинова (п. Броди), від Цюпка Зофії.

16,776 Присяжнюк Тихона, з с. Велика Горбаша (п. Київ) від Сина.

16777 Ціцірко Павлина, Кондратко з с. Розбір Округлий, (п. Ярослав). Від: Ільницький Юліяна.

16,779 Зинченко з с. Спаского (Чернигівської Губ.). Від Ткачук Василя.

16,780 Стасів Йосифа з села Верчани (п. Стрий). Від Стасів Михайла, с. Ілька.

16781 а. Голинського опер. спів. Гомика учит. род. з Коломиї. Від Рубінґер Лева.

16781 б. Кульчицького В. бувшого упр. школи в Хлібанчині Лісним (Коломия). Від: Гарасимович-Рубінґер Олени, був. учит. в Глібичині Лісним.

16782 Пілько Василя з села Тустановичі (п. Борислав). Вітеха Марії. Від Гринаш Маріяна.

16783 Німця Томаша, Боркун Гната і Василя, Гладка Марії з с. Блудники п. Станіславів. Від Гуцкала Михайла.

16784 Барановського Вуйка з с. Баворова (п. Тернопіль). Від: Стадник Івана.

16785 Кічула Івана, Петра, Павла, Катерини, і Марії Ґураль Мих. Кендзя Павліни з с. Зубоміст (п. Камінка Струмілова). Від Кічула-Нарічна Анни.

Голоситись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia, 5, Pa.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, повідомляє, що **організаційні і річні збори** відбудуться в суботу, 11. грудня, в годині 7:30 ввечір, в укр. прав. галі, 675 Савт 19. вул. Просимо всіх членів прийти на ці збори. На зборах буде приявний організатор У. Н. Союзу В. Загаєвич. Буде звіт уряду за 1948 рік і вибір уряду на 1949 рік. — Г. Дорошенко, предс.; Я. Баран, кас.; А. Мудровський, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. — Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 12. грудня, в правосл. галі на Нюпорт Еве., в годині 2. пополудні. Взиваємо всіх членів хоч раз в рік прийти на збори, бо буде звіт уряду за минулий рік і вибір уряду на наступний рік. Буде також збирання вкладок. — За уряд: В. Шишка, предс.; А. Бодник, кас.; Л. Демчук, секр.

АМГЕРСТ, МАСС. — **Річні збори** Тов. ім. Юрія Вашингтона, від. 199, відбудуться в неділю, 12. грудня, в годині 3. пополудні в Гр. Ковби на Нюпорт Ровд. Обовязком є всіх місцевих і позамісцевих членів прийти хоч раз в рік і перевести важні справи. Приходіть всі і нових членів приведіть. — За уряд: Й. Доскоч, предс.; Г. Ковба, кас.; Г. Матурняк, секр.

БАЛТІМОР, МД. — Повідомляємо всіх членів Бр. Пресв. Тройці, від. 320, що **річні збори** відбудуться в неділю, 12. грудня, в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі. Обовязком є всіх членів прийти на означений час, бо будуть важні справи до полагодження, як також вибір уряду на 1949 рік. — Й. Мармаш, предс.; Г. Іванович, секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Над Збручем, від. 280, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 12. грудня, в годині 2. пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакавана Еве. Пригадуємо всім членам, що це останній місяць в році, то щоб постарался заплатити всі свої належитости, щоб можна зробити книжок. — О. Запоточний, Р. Рубльовський.

ЧЕСТЕР, ПА. — Уряд Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 12. грудня, точно в год. 2. пополудні, в У. Н. Домі при 4. і Ворд ул. На ці збори кожний член повинен явитися, бо є дуже важні справи до полагодження і буде звіт уряду і контр. комісії та вибір уряду на 1949 рік.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. Свобода, від. 194, повідомляє членів, що **річні збори** відбудуться в суботу, 11-го грудня, в годині 8. ввечір, під ч. 350 В. 41. вул. Просимо кожного члена обовязково бути на зборах, бо багато членів вже не були на зборах по кілька місяців. — С. Гнатишин, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що **річні збори** відбудуться в суботу, 11. грудня, в гали 212-14 Фултон вул., в годині 7. ввечір. Буде звіт урядників і контр. комісії та вибір уряду на 1949 рік. Неприявний довгуючий член може стратити свої привілеї до Братства і Союзу. — За уряд: А. Поливчак, предс.; П. Остапчук, фін. секр. М. Маркович, кас.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Бр. св. Вас. Великого, від. 364, відбудуться в неділю, 12. грудня, в Українськім Домі на Іст Сайд, 3161 Е. 93. вул. Просимо всіх прийти на час, бо є важні справи до полагодження. Пригадуємо довгуючим членам вирівнати свої залеглости до кінця року, щоб можна замкнути книжки до обрахунку. — Уряд.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Дарахівщина, від. 275, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суоту, 11. грудня, в годині 7. ввечір, в гали церковній при ул. Сусекс і Ґрін. Просимо всіх членів прийти на ці зори, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючі члени повинні виповнити свої вкладки. — П. Палка, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Управа Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, подає до відома всім своїм членам, що місячні сходини відбудуться в неділю, 12. грудня, в годині 1. після полудня, в Укр. Клюбі при Норт Френклин ул. Пригадуємо, що ці сходини є останні перед річними сходинами і тому просимо тих членів, котрі залягають з вкладками, обовязково прийти і вирівнати свої залеглости. — За управу: Г. Дорожовський, гол.; В. Василюк, скарб.; П. Іваш, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76, повідомляє всіх своїх членів, і члениць, що **річні збори** відбудуться в неділю, 12-го грудня, в годині 1. пополудні. Просимо всіх членів прийти хоч раз в рік на збори і вислухати звіту урядників та вибрати уряд на наступний рік. Є також багато справ до полагодження. Довгуючих членів напоминаємо прийти і вирівнати свій довг. — За уряд: М. Сороколіт, пр.; Н. Хащевський, кас.; В. Салабун, секр.

ПОШУКУВАННЯ

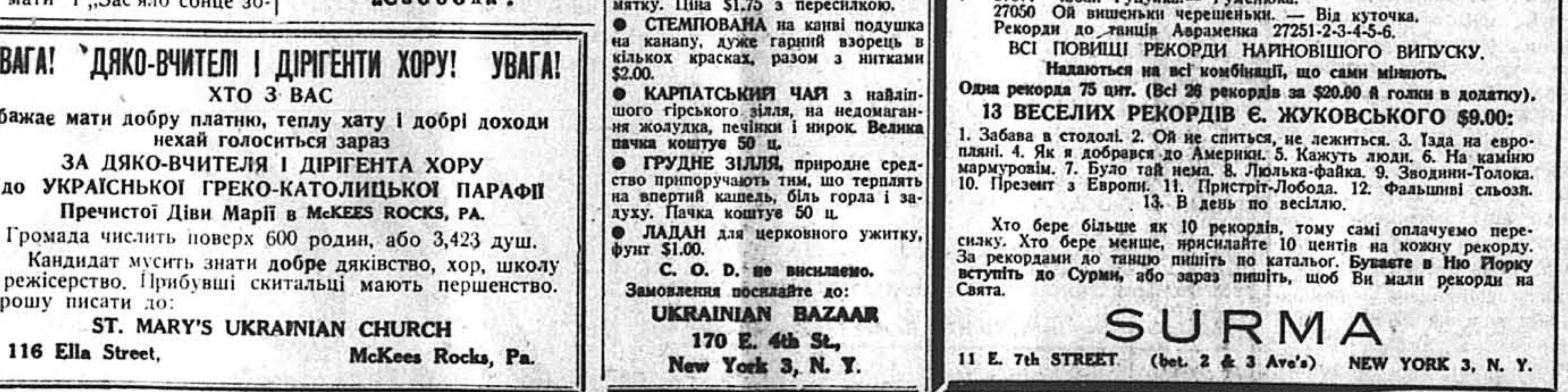
ДО ТАБОРОВИХ УПРАВ НА СКИТАЛЬЩИНІ.

КАТЕРИНА БОЯЧКО в Америці пошукує за родиною **з дому КАТОЛИК,** по прізвищу **ЛИШКОВІ,** з села Славятин, повіт Підгайці.

Інших з родини в таборах пошукує **МИХАЙЛО БОЯЧКО,** зі села Лука, повіт Городенка.

Інтересовані хай пишуть:
KATHERINE BOYACZKO
ROUTE 5,
WATERFORD, PA., U. S. A.

ТАРЗАН, ч. 1987. Небезпека з джунглів.

Підчас коли Тантор біг з Дженою в безпечне місце...

...лев закипів з люті, одначе відійшов із спущеним носом.,

Нагло він прикучнув до землі за перевернением деревом...

...Саме в хвилині, коли малпочоловік, залишивши на хвилину свою звичайну обережність, прибіг поспішно в пошукуванні за своєю подругою.